

Het Smokkelpad

voor één dag opmarsroute van het Geallieerde leger

Het betreffende pad is gelegen waar de Cranenburgsestraat afbuigt richting Kranenburg en in het verlengde overgaat in een pad richting Haus Kreuzfurth. Vroeger een onopvallend veldpad, dat door de verscholen ligging ideaal was voor smokkelaars. Toen Ton Leijser op die plek een jaar of tien geleden een natuurcamping begon, besloot hij het de naam ‘Het Smokkelpad’ te geven.

Begin 2021 kreeg Leijser bezoek van de aan de Plakseweg wonende Jan Jacobs (de Uilenman), die een bosuilenkast kwam inspecteren. Tijdens die ontmoeting vertelde Leijser hem in bezit te zijn van vier nabij het huis gemaakte oorlogsfoto's, een onderwerp waarvoor Jacobs zich ook interesseerde. De locatie van de opnamen was vastgesteld aan de hand van een nog altijd bestaand schuurtje aan het Smokkelpad. Jacobs wilde er graag meer over te weten te komen en mailde de foto's naar de

heemkundige Gerrie Driessen. Deze reageerde enthousiast op deze “geweldige vondst” en vermoedde dat de start van Operatie Veritable er op zien was. Om er zeker van te zijn en voor meer informatie, stuurde Driessen de foto's onmiddellijk door naar Marco Cillessen, de secretaris van de Groesbeek Airborne Vrienden en voorzitter van Stichting Ons Historisch Erfgoed 2WO. Deze herkende op zijn beurt de foto's en wist dat ze onderdeel uitmaken van een serie, inderdaad gemaakt op de eerste dag van de Operatie Veritable, 8 februari 1945.

Afbeelding 1) het Smokkelpad, in de richting van de Cranenburgsestraat, met rechts de natuurcamping. De blauwe cirkel markeert het schuurtje met venster waarmee de locatie van afbeelding 2 vastgesteld kon worden.

Afbeelding 2) Een groep Britse medics passeert een stapel huisraad op het Smokkelpad, met links hetzelfde schuurtje.
[© Time Inc.]

Tot zover niks bijzonders. Echter, doordat de locatie van de eerste vier foto's bekend werd, was het meteen een stuk makkelijker de locaties waar de overige foto's zijn geschoten te vinden. Die locaties blijken allemaal te liggen in een relatief klein gebied tussen het Smokkelpad en Haus Kreuzfurth.

De logische volgende stap is uitzoeken welke Geallieerde eenheden op 8 februari 1945 over het Smokkelpad richting Duitsland optrokken. Een zeer behulpzame bron daarbij is een reeds in 1947 verschenen boek over de eerste drie dagen van Operatie Veritable. Eigenlijk is het een Battlefield Tour van Groesbeek naar Kleve waarin de verrichtingen van de 15th Scottish Division uitvoerig aan bod komen. De info uit het boek is aangevuld met gegevens uit de War Diaries (oorlogsdagboeken) van tankeenheden die het

15th Scottish op 8 februari 1945 ondersteuning gaven.

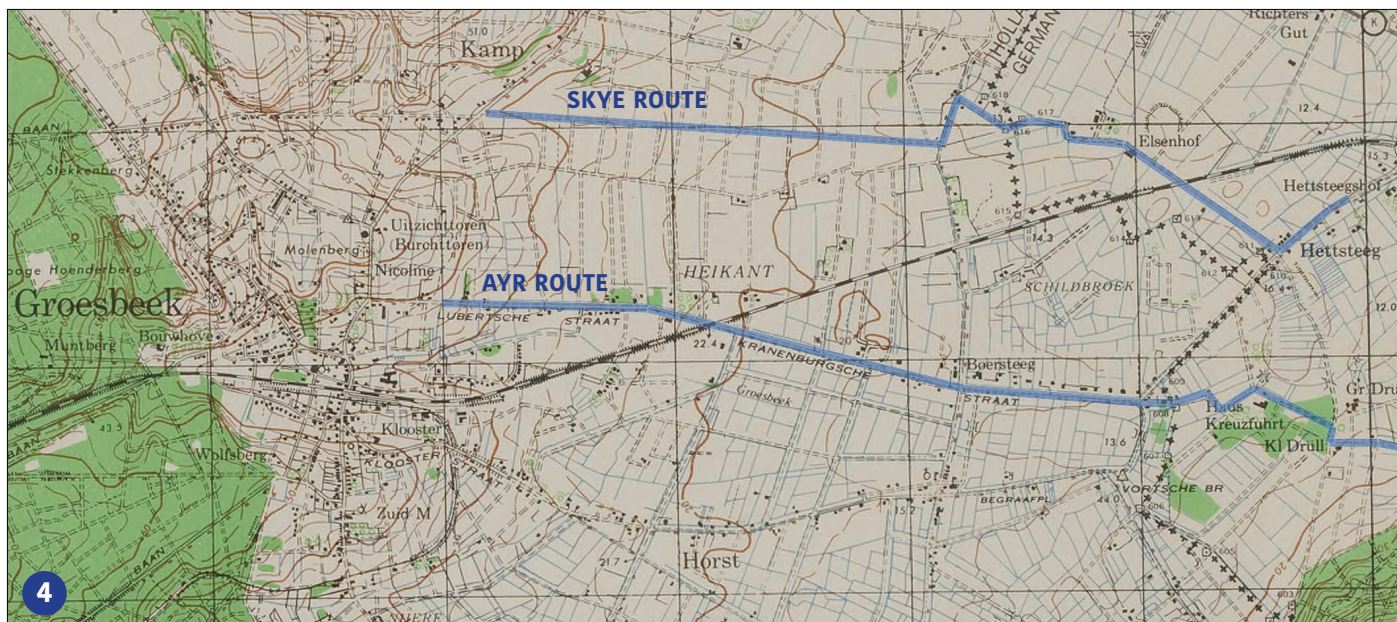
AANVAL 8 FEBRUARI 1945

Van de vijf infanterie divisies die aan het offensief deelnamen had de 15 Scottish misschien de meest moeilijke taak. Oprukken richting Kleve over een smalle strook land tussen het ondergelopen gebied ten noorden van de weg Nijmegen-Kleve, en het Reichswald. De eerste van vijf fases in de geplande aanval was de verovering van de hoogte Galgensteeg, Frasselt en Kranenburg.

Op afbeelding 4 zijn de twee aanvalsroutes die de 15 Scottish Division had gekozen te zien. Onverharde wegen die deels over sloten liepen met een flink mijnenveld dat van noord naar zuid over de Heikant liep.

Afbeelding 3) Britse infanterie van 46th Infantry Brigade over het Smokkelpad. [© Time Inc.]

Afbeelding 4) De twee aanvalsroutes van de 15 Scottish Division op 8 februari 1945. De SKYE ROUTE van de 227th Infantry Brigade met ondersteuning van tanks van de Scots Guards, en de AYR ROUTE van de 46th Infantry Brigade met o.a. ondersteuning van tanks van de Coldstream Guards.

Om hun aanvalsdoelen te bereiken kreeg de divisie ondersteuning van Churchill tanks van het 6th Guards Armoured Brigade¹⁾, maar ook van aantal speciale tanks. Zo werden zogenaamde Flail tanks ingezet die op twee plekken een opening door het mijnenveld aan de Heikant diende te creëren en twee Churchill Bruglegger tanks om over antitankgrachten te geraken. Van het 131 RAC Regiment waren een aantal Churchill Crocodiles tanks toegevoegd. Deze speciale tanks waren uitgerust met een vlammenwerper. Tenslotte ging er een Troop AVsRE tanks van 6th Assault Regiment RE mee, die met hun 290mm mortier ingezet werden om bunkers en andere stellingen op te blazen.

De SKYE route werd genomen door de 227th Infantry Brigade met ondersteuning van tanks van de Scots Guards. Zij diende Kranenburg te veroveren. De AYR route werd genomen door de 46th Infantry Brigade met o.a. ondersteuning van

tanks van de Coldstream Guards. Laatstgenoemde route liep via Kranenburgsestraat en Smokkelpad naar Galgensteeg ten zuiden van Kranenburg. De verrichtingen van 46th Infantry Brigade kunnen dus gelinkt worden aan de foto's.

De opdracht voor 46th Infantry Brigade was tweeledig: 1) met 2nd Battalion Glasgow Highlanders het gebied Haus Kreuzfurth – Hettsteeg veroveren en 2) aansluitend zou het 9th Battalion Cameronians vanuit dit gebied oprukken naar de hoger gelegen Galgensteeg en de weg door Frasselt.

In de eerste week van februari 1945 hadden de officieren en onderofficieren van het 2nd Bn Glasgow Highlanders dagelijks het aanvalsgebied nauwlettend bestudeerd. Dit deden ze vanaf de bovenste verdieping van het voormalig politiebureau aan de Molenweg. Het bataljon was aangewezen op 8 februari de spits af te bijten.

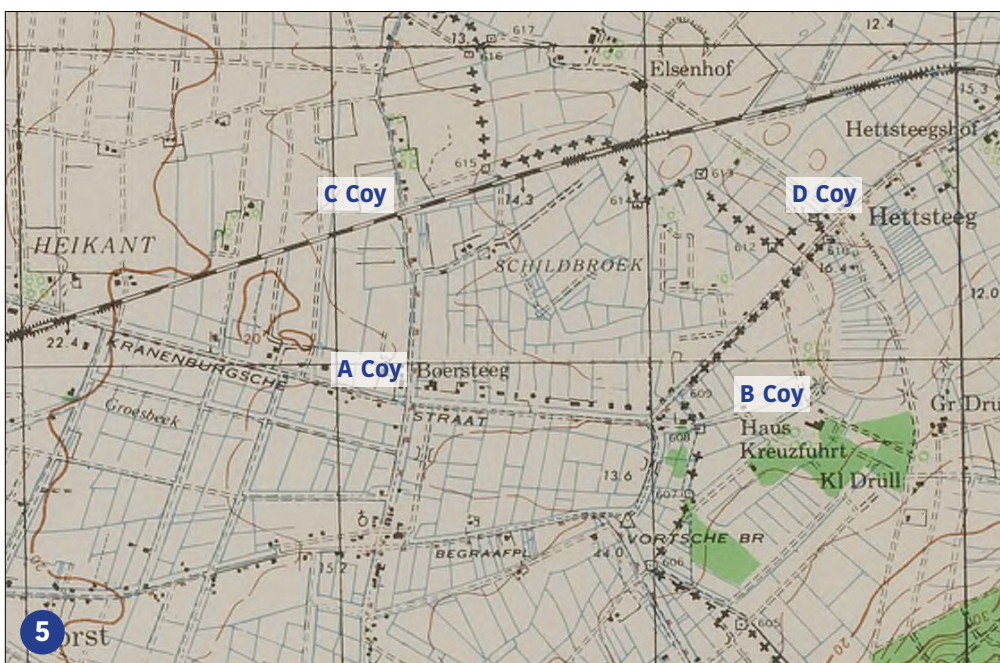
1) Deze brigade had drie Tank Battalions: 4th Tk Bn Grenadier Guards, 4th Tk Bn Coldstream Guards, 3rd Tk Bn Scots Guards alle drie bestaande uit Churchill tanks.

Maar eerst moesten de Flails achter de artilleriebarrage twee doorgangen door het mijnenveld maken. Dit hadden ze deels voor elkaar toen om 10.30 uur vanaf de Molenweg twee Companies, ieder ondersteund door een groep tanks van de Coldstream Guards, in de aanval gingen. A Company rukte op richting Boersteege en C Company naar de spoorwegovergang ten noorden van Boersteege en de boerderijen die aan de andere kant van de spoorlijn lagen. Beide Companies wisten zonder noemenswaardige tegenstand hun doelen te bereiken.

Heel anders verliep het voor B Company die A Company passeerde en via Cranenburgsestraat en het Smokkelpad op weg ging naar Haus Kreuzfurth. Zij ondervonden behoorlijke tegenstand vanuit de boerderijen langs de route. Met hulp van de tanks van 3 Squadron 4 Tank Coldstream Guards werden de Duitsers uit de huizen verjaagd en kon de opmars richting Haus Kreuzfurth worden voortgezet. D Company dat in het kielzog van B Company optrok, sloeg voor het Smokkelpad linksaf richting Hettsteeg. B

Company wist na een kort maar hevig gevecht tegen 14.00 uur Haus Kreuzfurth in te nemen. De Engelsen namen 230 Duitsers krijgsgevangen. Het 2nd Bn Glasgow Highlanders had die dag 8 doden te betreuren en een twintigtal gewonden.

Het was nu de beurt aan 9th Cameronions (Scottish Rifles) om richting Galgensteeg en Frasselt op te trekken. Zonder erg veel moeite wist het Galgensteeg te bereiken. Verder oprukken heuvelafwaarts richting Frasselt werd bemoeilijkt door vier Duitse kanonnen. Het Bn wachtte liever de komst van de tanks en de Crocodiles af. Na veel omwegen lukte het enkele tanks (11 Troop C Squadron 131 RAR) bij de Cameronions te geraken. Zodoende kon C Company met behulp van de tanks nog juist voor het vallen van de avond Frasselt innemen. Ondertussen waren beide tracks onbegaanbaar geworden en omdat de weg door Kranenburg open was ging al het materiaal en alle eenheden die vanaf fase 2 in actie kwamen, via die weg verder Duitsland in. De AYR route over het Smokkelpad was een daarmee een dag in gebruik geweest.

Afbeelding 5) Detail AYR route met daarin de positities van de betrokken companies (Coy) van de 2nd Battalion Glasgow Highlanders als onderdeel van de opmars op 8 februari 1945 van de 46th Infantry Brigade.

IN BEELD

Foto's en zelfs filmbeelden van de doorgang door Kranenburg zijn er in overvloed. Het gegeven dat na 8 februari het Smokkelpad als aanvalsroute niet meer gebruikt is, maakt deze foto's dus best uniek.

De serie geeft een goed sfeerbeeld van de start van Operatie Veritable met foto's van de aanvallers, de tegenstanders, de verwoesting, maar ook de gesneuvelden en gewonden.

Afbeelding 6) Churchill Crocodile tanks van C Squadron (11 & 12 Troops) 131st RAC Regiment op weg naar 9th Bn Cameronians.
[© Time Inc.]

Afbeelding 7) AVSRE tank achter Haus Kreuzfurth rijdt behoedzaam door een laan waar de bomen veel schade hebben opgelopen.
[© Time Inc.]

Afbeelding 8) Het pad Kreuzfurth van afbeelding 7 nu.

Afbeelding 9) Britse medics verzorgen nabij Huis Kreuzfurth gewonden van 2nd Bn Glasgow Highlanders. Op de achtergrond geven Duitse soldaten zich over [© Time Inc.] **Afbeelding 10)** De locatie van afbeelding 9 nu. **Afbeelding 11)** Dezelfde medics van afbeelding 9 in het Smokkelpad, op de terugweg met een gewonde soldaat.

Afbeelding 12) Britse soldaat rust uit tegen een boom met op de achtergrond de Groesbeekse Bach die verderop overgaat in de Leigraaf. [© Time Inc.] **Afbeelding 13)** De locatie van afbeelding 12 nu.